

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE PEDAGOXÍA E DIDÁCTICA INSTRUMENTAL

CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DA CORUÑA

TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015, DO 29 DE OUTUBRO)

CURSO 2020/21

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN										
DISCIPLINA: PEDAGOXÍA E DIDÁCTICA INSTRUMENTAL (CLARINETE)										
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	CLARINETE	
CARÁCTER	OBRIGATORIO							TIPO DE CLASE	COLECTIVA	
DEPARTAMENTO	VENTO-MADEIRA							XEFE/A DE DPTO.	ISMAEL VAQUERO	
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA		MARÍA EUGENIA BOLAÑO AMIGO		
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	Horas de clase semanais:	1H.	
ECTS/CUAD.	-	-	-	-	-	-	3			Observacións:
DOCENTES:	NOME E APELIDOS						EMAIL/TEL/WEB		TITORÍA	
	María Eugenia Bolaño Amigo						uxia.clarinete@gmail.com		Mércores de 10:00 a 11:00 h.	

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRIPTOR	Preparación para a práctica docente. Desenvolvemento da capacidade de transmisión dos coñecementos adquiridos. Estudo das estratexias e recursos didácticos necesarios para a docencia.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas diferentes disciplinas da especialidade.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina ten relación directa con disciplinas propias de interpretación (instrumento, repertorio, música de cámara e orquestra). A Pedagogía e didáctica instrumental debe capacitar ao alumno/a para o seu futuro como docente, conseguindo transmitir a técnica instrumental adquirida, así como as características do repertorio e estilo de interpretación.
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T15
COMPETENCIAS XERAIS	X5, X10, X19, X24, X25, X26
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS	E16
Ver a listaxe e descrición de competencias no Decreto 163/2015, do 29 de outubro e no Decreto 171/2016, do 24 de novembro.	

3. OBXECTIVOS	
DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADA
Fomentar no alumnado o interese pola ensinanza do seu propio instrumento	T1, T2, T3, T8, T15, X10, X19, X24, X25, X26, E16
Coñecer as metodoloxías existentes para a ensinanza do instrumento	T1, T2, T4, X19, X24, X25, E16
Elaborar e recompilar material de traballo axeitado para os diferentes niveis do ensino do instrumento	T1, T2, T4, T15, X5, X19, X24, X25, X26, E16
Coñecer a lexislación vixente a nivel autonómico referente ás ensINANZAS de música, co fin de aplicala na elaboración de programacións didácticas, a largo e curto prazo, nos diferentes niveis de ensino	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16

Desenvolver estratexias de ensinanza, mostrando a capacidade de análise, e aportando solucións distintas segundo os problemas de cada alumno/a	T1, T3, T8, T15, X10, X19, X26, E16
Utilizar as TIC en beneficio do seu estudo e dos futuros alumnos/as, para consulta e elaboración de material didáctico, así como ferramentas pedagóxicas	T1, T2, T4, T15, X5, X24, X25, E16

4. CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN

TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
As diferentes escolas	Fundamentación psicolóxica e pedagóxica do currículo Escolas e sistemas pedagóxicos específicos do instrumento Sistemas metodolóxicos máis relevantes de iniciación ao instrumento Actividades de consolidación e reforzo	2,5 0,5
	Lexislación vixente Programacións: coñecemento e elaboración Unidades didácticas: coñecemento e elaboración Actividades de consolidación e reforzo	3 0,5
A ensinanza da técnica	Recursos Secuenciación Actividades de consolidación e reforzo	3 0,5
	Criterios didácticos para a elección do repertorio Recursos Secuenciación Actividades de consolidación e reforzo	2,5 0,5
Estratexias de ensinanza aprendizaxe	Recursos Estratexias didácticas	2
	Innovar en educación Usos das TICs nos proceso de ensinanza e aprendizaxe	1
TOTAL SESIÓNS:		16

5. METODOLOXÍA E PLANIFICACIÓN DOCENTE

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias (Saúdo inicial; posta en común dos coñecementos que posúen os alumnos/as ao comezo do curso, e exposición das expectativas que teñen cara ao cuadrimestre que comeza).	0,5	-	0,5
Exposición práctico-teórica (Exposición do traballo do alumno/a na aula)	5,5	-	5,5
Lectura guiada e comentario de fontes (preparación durante a clase do traballo encomendado para a seguinte sesión. Supervisión da información teórica aportada polo alumno/a)	5	-	5
Pescuda de información (tempo de pescuda de información adicional ao traballo da aula proposto).	-	52	52
Preparación de material didáctico	-	22	22
Actividades complementarias (Asistencia a cursos, seminarios, conferencias..., relacionados coa disciplina, impartición de cursos ou clases do seu instrumento...).	1	-	1
Tutorías (atención particular ao alumno/a)	2	-	2
Actividades de avaliación: - Presentación traballos - Revisión de probas	2	-	2
TOTAL HORAS:			90

Adaptación ao ensino mixto/Adaptación ao ensino non presencial.

As horas correspondentes ás sesións que non se poidan realizar no centro serán realizadas a través de aplicacións telemáticas, ben en clase telemática presencial en directo (no seu horario habitual), se os medios tecnolóxicos o permiten, ou no seu defecto entregando traballos sobre bibliografía proposta pola profesora. Neste último caso o traballo será enviado á profesora cando menos 2 horas antes do horario da súa clase.

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Seguimento das sesións de clase	1. Asistencia e participación nas sesións de clase. 2. Mostra de interese con respecto aos contidos abordados. 3. Implicación no proceso de realización e presentación dos traballos individuais e/ou grupais.	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	40,00%
Elaboración de traballos individuais e/ou grupais	1. Claridade de ideas, de exposición e de organización da información. 2. Relación e coherencia entre as partes do traballo, así como calidade lingüística do discurso. 3. Suficiencia e profundidade teórica, de xeito que se demostre contar con coñecementos sobre o tema abordado. 4. Creatividade e orixinalidade na presentación, abordaxe e tratamento das temáticas. 5. Documentación de apoio actualizada e referencias bibliográficas citadas conforme ás normas propias dos traballos académicos.	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	60,00%
Adaptación ao ensino mixto/ Adaptación ao ensino non presencial As clases realizadas de maneira telemática formarán parte da avaliación continua.			
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Elaboración de traballos individuais	1. Claridade de ideas, de exposición e de organización da información. 2. Relación e coherencia entre as partes do traballo, así como calidade lingüística do discurso. 3. Suficiencia e profundidade teórica, de xeito que se demostre contar con coñecementos sobre o tema abordado. 4. Creatividade e orixinalidade na presentación, abordaxe e tratamento das temáticas. 5. Documentación de apoio actualizada e referencias bibliográficas citadas conforme ás normas propias dos traballos académicos.	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	100,00%
Adaptación ao ensino mixto. No caso de que a entrega e/ou exposición do/s traballo/s coincidisen en período de ensino non presencial, e sempre que non houbera posibilidade de adaptar as datas para facelo presencial, faríanse telematicamente. Para a exposición darase prioridade ao formato telemático en directo e, de non resultar posible, á entrega da correspondente gravación. Adaptación ao ensino non presencial. Tanto a entrega como a exposición faranse telematicamente segundo a proposta indicada no parágrafo referente a adaptación ao ensino mixto.			
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*PERDA AVALIACIÓN CONTINUA)			
*(Alumnos que superen as 4 faltas por cuadrimestre, establecidas no centro, aprobadas en consello escolar)			
Elaboración de traballos individuais	1. Claridade de ideas, de exposición e de organización da información. 2. Relación e coherencia entre as partes do traballo, así como calidade lingüística do discurso. 3. Suficiencia e profundidade teórica, de xeito que se demostre contar con coñecementos sobre o tema abordado. 4. Creatividade e orixinalidade na presentación, abordaxe e tratamento das temáticas. 5. Documentación de apoio actualizada e referencias bibliográficas citadas conforme ás normas propias dos traballos académicos.	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	100,00%
Adaptación ao ensino mixto. No caso de que a entrega e/ou exposición do/s traballo/s coincidisen en período de ensino non presencial, e sempre que non houbera posibilidade de adaptar as datas para facelo presencial, faríanse telematicamente. Para a exposición darase prioridade ao formato telemático en directo e, de non resultar posible, á entrega da correspondente gravación. Adaptación ao ensino non presencial. Tanto a entrega como a exposición faranse telematicamente segundo a proposta indicada no parágrafo referente a adaptación ao ensino mixto.			
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Elaboración de traballos individuais	1. Claridade de ideas, de exposición e de organización da información. 2. Relación e coherencia entre as partes do traballo, así como calidade lingüística do discurso. 3. Suficiencia e profundidade teórica, de xeito que se demostre contar con	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	100,00%

	coñecementos sobre o tema abordado. 4. Creatividade e orixinalidade na presentación, abordaxe e tratamento das temáticas. 5. Documentación de apoio actualizada e referencias bibliográficas citadas conforme ás normas propias dos traballos académicos.		
--	---	--	--

Adaptación ao ensino mixto.

No caso de que a entrega e/ou exposición do/s traballo/s coincidisen en período de ensino non presencial, e sempre que non houbera posibilidade de adaptar as datas para facelo presencial, faríanse telematicamente. Para a exposición darase prioridade ao formato telemático en directo e, de non resultar posible, á entrega da correspondente gravación.

Adaptación ao ensino non presencial.

Tanto a entrega como a exposición faranse telematicamente segundo a proposta indicada no parágrafo referente a adaptación ao ensino mixto.

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
Partindo do establecido polo Real Decreto 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei Xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, cumpriranse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que a Consellería competente en materia de Educación estableza.

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS*

<p>Bolívar, A. (2005). Conocimiento didáctico del contenido y didácticas específicas. <i>Profesorado. Revista de currículum y formación del profesorado</i>, 9, (2). Recuperado de http://www.ugr.es/~recfpro/rev92ART6.pdf.</p> <p>Brockbank, A. e McGill, I. (2002). <i>Aprendizaje reflexivo en la Educación Superior</i>. Madrid: Morata.</p> <p>Chassain, L. (1999). Le Conservatoire et la notion d'école française. En A. Bongrain e A. Poirier (Eds.), <i>Le Conservatoire de Paris, 1795-1995; Deux Cents Ans de Pédagogie</i> (pp. 15-27). Paris: Buchet/Chastel.</p> <p>Crocq, J.N. (1999). La tradition de l'école française de clarinette. En A. Bongrain e A. Poirier (Eds.), <i>Le Conservatoire de Paris, 1795-1995; 200 Ans de Pédagogie</i> (pp. 153-164). Paris: Buchet/Chastel.</p> <p>Díaz, M. e Giráldez, A. (Coords.) (2007). <i>Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación musical</i>. Barcelona: Graó.</p> <p>Fernández Cobo, C.J. (2010). <i>La metodología europea para clarinete anterior al Método Completo para Clarinete de Antonio Romero: influencias y aportaciones del autor a la misma</i>. Universidad Autónoma de Madrid: Madrid.</p> <p>Fernández Vicedo, F. J. (2010). <i>El clarinete en España: historia y repertorio hasta el siglo XX</i>. Universidad de Granada: Granada.</p> <p>Fernández, J. (2009). <i>Un currículo para la diversidad</i>. Madrid: Síntesis</p> <p>Gil, F.J. (1991). <i>El clarinete: técnica e interpretación</i>. Granada: Anel.</p> <p>Gimeno, J. (Comp.) (2008). <i>Educación por competencias, ¿qué hay de nuevo?</i>. Madrid: Morata.</p> <p>Guy, L. (2005). <i>The Daniel Bonade Workbook: Bonade's fundamental playing concepts, with illustrations, exercises, and an introduction to the orchestral repertoire</i>. Stony Point, NY: Rivernote Press.</p> <p>Hargreaves, A. (2003). <i>Enseñar en la sociedad del conocimiento</i>. Barcelona, Octaedro.</p> <p>Hemsey de Gainza, V. (2002). <i>Pedagogía musical: dos décadas de pensamiento y acción educativa</i>. Buenos Aires: Lumen Musicalis.</p> <p>Hoepflich, E. (2008). <i>The Clarinet</i>. New Haven: Yale University Press.</p> <p>Imbernon, F. (2017). <i>Ser docente en una sociedad compleja</i>. Barcelona: Graó.</p> <p>Longueira Matos, S. (2006). <i>Profesores de Conservatorio. Cómo elaborar la programación y las unidades didácticas</i>. Sevilla: Mad.</p> <p>Martin, X., Puig, J.M., Padros, M. e Trilla, J. (2008). <i>Tutoría, técnicas, recursos y actividades</i>. Madrid: Alianza.</p> <p>Mateos, L.A. (2009). <i>Actividades musicales para atender a la diversidad</i>. Madrid: ICCE.</p> <p>Rosales, C. (2000). <i>Evaluar es reflexionar sobre la enseñanza</i>. Madrid: Narcea.</p> <p>Zabalza, M.A. (2000). <i>Diseño y Desarrollo Curricular</i>. Madrid: Narcea.</p> <p>*As referencias bibliográficas teñen carácter orientador e poderán modificarse atendendo ás necesidades e intereses do alumnado.</p>
--

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DA CORUÑA